

9/11 dan kada se svijet promijenio

Naslov ovog članka preuzeo sam iz jednoga svjetskog časopisa jer mi se činilo da savršeno opisuje što se dogodilo sa svijetom 11. rujna 2001. godine.

A tog 11. rujna 2001. godine sjećam se kao da je bio jučer: u jednom trenutku Internet seablokirao, ni jednoj stranici se nije moglo pristupiti. A onda su počeli zvoniti telefoni: „...jesi li čuo, avion se zabio u nebodere blizance Svjetskog trgovačkog centra u New Yorku...“, „...srušen je avion na Pentagon...“, „...pogođen je i drugi neboder bliznac...“, „...srušio se oteti avion koji se trebao zabiti u Capitol...“

Svašta se događalo kroz ljudsku povijest, strašnih i groznih događaja i postupaka različitih luđaka i psihopata nije nedostajalo, no teško je pronaći događaj u ljudskoj povijesti koji je tako značajno djelovao i na američku vanjsku politiku i na način života Amerikanaca, ali i svih ostalih ljudi.

Činjenica da više ni jedan komercijalni putnički let avionom nije siguran, da je teroristički napad na civilno društvo moguć u svakom trenutku i na svakom mjestu, opći strah od letenja, ali i putovanja općenito, širom svijeta, u roku nekoliko tjedana nakon tog tragičnog 11. rujna 2001. bacio je na koljena svjetsku industriju avionskoga putničkog i teretnog prijevoza, ali izazvao i reviziju mnogih područja i načina ljudskog života.

Što reći više?

Neću spomenuti ni jedno ime pojedinaca ili organizacija odgovornih za najveće civilno krvoproliće uzrokovano terorističkim napadom, kako im ne bih radio ni najmanju „reklamu“, iako mislim da nema čovjeka koji ne zna tko su počinitelji. Iz pijeteta prema poginulima i njihovim obiteljima neću spomenuti ni jedno drugo ime, ni preživjelih, ni očevidaca. A što se tiče poginulih, njih je 2977! Ta brojka uključuje sve poginule koji su se u trenutku napada našli u oba tornja Svjetskog trgovačkog centra i koji su poginuli u njihovom padu (2606), ali i sve putnike u četiri oteta aviona koji su sudjelovali u terorističkom napadu (dva koji su udarili u WTC tornjeve: American Airlines let 11 (76 putnika i 11 članova posade), United Airlines let 175 (51 putnik i 9 članova posade); jednog koji je srušen na Pentagon: American Airlines let 77 (53 putnika i 6 članova posade); jednog kojeg su putnici uspjeli namjerno srušili kod Shanksvillea u Pensilvaniji kako bi spriječili teroristički napad: United Airlines let 93 (33 putnika i 7 članova posade) te 125 poginulih u zgradi Pentagona. Ta strašna brojka od 2977 poginu-

lih uključuje i više od 400 policajaca i vatrogasaca koji su prvi priskočili u pomoć i doslovno uletjeli u goruće nebodere ne razmišljajući o svojoj sudbini, već samo o spašavanju nevinih civila, čija najveća

„krivica“ je bila što su se tog dana i tog trenutka našli na „krivom mjestu“. Brojka od 2977 žrtava ne uključuje i 19 otmičara, koji su svoj „put u raj“ pronašli na tako surov način, jer njih ne treba niti oplakivati niti pamtili po nečem drugom, osim po posljedicama njihovog terorističkog čina.

Stoga ne čudi da su upravo vatrogasci istog toga 11. rujna na mjestu rušenja nebodera „WTC blizanaca“ spontano podigli američku zastavu na prozivnom jarbolu, pokazujući svijetu obilježje američke nacije i simbolički izražavajući ne samo američku snagu, već i snagu svih ostalih civiliziranih ljudi u borbi protiv terorizma.

Tada snimljena fotografija, koja je dan kasnije, 12. rujna, objavljena na naslovnici novina „The Record“, imenovana „Duh Nulte točke“ (eng. Ground Zero Spirit) postala je kulturna fotografija pa ne čudi što je iskorištena za dobrotvornu doplatnu poštansku marku čije je likovno oblikovanje objavljeno u javnosti 11. ožujka 2002. godine, obilježavajući tužnih 6 mjeseci od terorističkog napada, a koju je američka poštanska administracija pustila u promet 7. lipnja 2002. godine

Ova poštanska marka, koja svojom nominalom plaća poštanku uslugu u iznosu od 34c, prodavala se po 45c; razlika od 11c namijenjena je za financiranje Savezne agencije za upravljanje kriznim situacijama (eng. Federal Emergency Management Agency- FEMA) i korištena je za pomoć obiteljima postradalih u napadu na tornjeve blizance WTC, ali i saniranje ostalih civilnih šteta nastalih drugim, uglavnom prirodnim, nepogodama.

Izdavanjem ove poštanske marke pokrenuta je i diskusija oko prikazivanja živućih osoba: po preporukama američke poštanske administracije samo predsjednici, trenutni i bivši, mogu za života biti prikazani na poštanskim markama. Naime, na marci su prikazane stvarne osobe, imena sva tri vatrogasca se znaju, no neka mi ne zamjere - ni njihova imena neću spominjati. Međutim, s obzirom na događaj, prigodu, svrhu i iznos dobrovoljnih sredstava prikupljenih prodajom ove poštanske marke, a tiskano je ukupno 204 milijuna primjeraka, ovaj izazov nije izazvao većih negativnih reakcija.

Željko Stefanović